

V Sloveniji se najbolje živi v Cerkljah na Gorenjskem

marja.milic@finance.si • Marja Milič

Povsod je lahko lepo, a doma je najlepše. Vseeno smo preverili, kje v Sloveniji se najboljše živi, vsaj po statistikah. To so občine Cerklje na Gorenjskem, Žiri in Dol pri Ljubljani. Objavljamo lestvico 210 občin. Poiskali smo tudi, kje živijo najbolj zdravi, mladi, tisti z najvišjimi neto plačami, kje jih največkrat prebuja sonce, je najmanj kriminala, so jim stanovanja bolj dostopna in jim je v največji meri na voljo vsa osnovna infrastruktura, kakšne so možnosti zaposlitve. Dodali pa še zanimivosti, kot so, kje je največ ločitev, koliko stare avtomobile vozijo, kje so najbolj depresivni in podobno. Kje in kako pa vi živite?

Dom je tam, kjer je srce. »Cerklje so mi všeč. Vse imam na dosegu rok. Nimam nobene želje, da bi se odselil, to sem povedal tudi puncu,« pravi 29-letni Matej. Z njim se strinja tudi upokojenec Rudi, ki je sicer rojen Primorec z goriškega konca. V Cerklje se je zaljubil tudi po zaslugi žene domačinke. »Živela sem na Novi Zelandiji, pa v Ljubljani, na Obali, a vedno sem prišla nazaj,« pravi Tara, ki živi v okolici Žirov. »Sem pravi Žirovec. Osem let sem študiral na Obali, a je lepo priti nazaj in biti doma,« dodaja 30-letni Gašper. Povsod je lahko lepo, a doma je najlepše, bi lahko rekli.

Kje se torej najboljše živi?

Pri iskanju odgovora na to vprašanje smo upoštevali šest glavnih skupin kazalnikov, te smo izračunali iz 27 različnih podkazalnikov. Ugotavljali smo, kako finančno dobro živijo ljudje (gospodarska moč občine in njenih občanov), kdo je njihov sosed (prebivalstvo občine), kakšni so infrastruktura, zdravje ljudi, raven kriminalitete ter kolikokrat morajo odpreti dežnike in kako pogosto se jim tresejo tla pod nogami. Po vnosu vseh statistik je izračun zmlal, da se med 210 ocenjenimi občinami najboljše v Sloveniji živi v Cerkljah na Gorenjskem, Žireh in v Dolu pri Ljubljani. »Delovnih mest je dovolj, stanovanja so cenovno dostopna,« v en glas pravijo Žirovci Gašper, Tara in Tea. Visoko na lestvici so recimo tudi Gorenja vas - Poljane, sledi Komenda, na šestem mestu je Grosuplje. Na dnu lestvice so manjše občine, večinoma iz Pomurja in Podravja. Zaradi pomanjkljivih podatkov smo iz ocenjevanja izločili najmlajšo občino Ankaran, ustanovljeno v začetku leta 2015.

Uvrstitev večjih mestnih občin

Novo mesto	10.
Kranj	19.
Ljubljana	22.
Nova Gorica	29.
Koper	42.
Celje	70.
Maribor	80.
Murska Sobota	90.

Kje v Sloveniji se najboljše živi? Ocena na podlagi 6 skupin kazalcev

Uvrstitev	Občina	Št. prebivalcev	Regija
1.	Cerklje na Gorenjskem	7.364	Gorenjska
2.	Žiri	4.827	Gorenjska
3.	Dol pri Ljubljani	5.861	Osrednja
4.	Gorenja vas - Poljane	7.380	Gorenjska
5.	Komenda	5.932	Osrednja
6.	Grosuplje	19.977	Osrednja
7.	Železniki	6.742	Gorenjska
8.	Škofja Loka	22.912	Gorenjska
9.	Idrija	11.926	Goriška
10.	Novo mesto	36.371	JV
11.	Zreče	6.379	Savinjska
12.	Šenčur	8.554	Gorenjska
13.	Naklo	5.299	Gorenjska
14.	Lukovica	5.674	Osrednja
15.	Ivančna Gorica	16.141	Osrednja
16.	Postojna	15.982	Notranjsko-kraška
17.	Sežana	13.090	Obalno-kraška
18.	Domžale	35.039	Osrednja
19.	Kranj	55.857	Gorenjska
20.	Slovenj Gradec	16.785	Koroška
21.	Horjul	2.950	Osrednja
22.	Ljubljana	287.218	Osrednja
23.	Nazarje	2.581	Savinjska
24.	Trebnje	12.181	JV
25.	Ribnica	9.321	JV

V katerih regijah se najbolje živi?

Uvrstitev	Statistična regija	Št. občin v regiji	Povprečna uvrstitev občin (mesto na lestvici)	Občine med TOP 50 (v %)
1.	Goriška	13	47.	46
2.	Gorenjska	18	52.	56
3.	Osrednja	26	55.	58
4.	Notranjsko-kraška	6	65.	33
5.	Obalno-kraška	7	65.	43
6.	JV	21	99.	28
7.	Koroška	12	100.	8
8.	Spodnjeposavska	4	104.	25
9.	Savinjska	33	107.	15
10.	Podravska	41	151.	2
11.	Zasavska	3	162.	0
12.	Pomurska	27	171.	0

Gospodarsko najmočnejša je Idrija

1. Največjo utež, kar 50 odstotkov, v skupni oceni pri ugotavljanju, kje se najbolje živi, smo dodelili gospodarski moči občine in njenih občanov. Prav to zelo vpliva na kakovost življenja, saj ljudem omogoča socialno varnost in »normalno« življenje. Pri izračunu tega kazalnika smo upoštevali devet podkazalnikov – višino neto plač, stopnjo brezposelnosti, koliko prebivalcev dela »doma« v svoji občini, koliko so vredna in kako dostopna so jim stanovanja, kako gospodarsko močna so podjetja, ki delujejo v občini (število podjetij s sedežem v občini in prihodki ter dodana vrednost na prebivalca, ki jo ustvarijo), in ne nazadnje, koliko je star vozniki občanov. Po kazalniku ekonomske moči je na prvem mestu Idrija, sledijo Cerklje na Gorenjskem, tretja je Škofja Loka. V omenjenih občinah je kar nekaj močnih gospodarskih družb. Recimo v Idriji imajo Hidrio in Kolektor, v Cerkljah Aerodrom in nanj vezana podjetja, kontrolo zračnega prometa ... Škofja Loka je prestolnica najbogatejših Slovencev, predvsem po zaslugi podjetij Filc, Difa, Sibo in LTH. Na lestvici 150 milijonarjev jih je kar 19 iz Škofje Loke, ugotavljajo v Managerju.

Najvišje plače imajo v Cerkljah

Ljudi navadno najbolj zanimajo neto plače. Ta je tudi eden od devetih ka-

Občine z najvišjo neto plačo (v EUR/mesec)

Cerklje na Gorenjskem	1.364
Ljubljana	1.115
Novo mesto	1.089
Slovenija	995

Vir: Surs; op.: september 2015

Matej s sinom Maticem, 29 let, Cerklje na Gorenjskem: »Tu mi je všeč. Vse imam na dosegu rok. Delam na Aerodromu. Nimam se kaj pritoževati. Le nepremičnine znajo biti drage, morda bi lahko malce bolj izkoristili turizem. Nimam nobene želje, da bi se odselil, tudi punči, ki je doma iz okolice Šenčurja, sem to rekel.«

zalcev, ki smo ga uporabili pri izračunu ekonomske moči občine in njenih občanov. Najvišjo neto mesečno plačo imajo v Cerkljah na Gorenjskem, Ljubljani in Novem mestu. Nadpovprečno plačo, torej višjo od državnega povprečja, ki znaša v septembru 995 evrov, ima 20 občin, podpovprečnih 800 evrov neto pa imajo v 17 občinah, najmanj v Kostanjevici na Krki. Ob tem je treba povedati, da statistični urad povprečno plačo računa na podlagi izplačil podjetij zaposlenim, zato to ni nujno neto plača občanov, saj se na delo v podjetja vozijo tudi iz drugih občin.

Največ produktivnih podjetij imajo v Trzinu

Pomembna je tudi gospodarska moč podjetij s sedežem v občini, saj lahko to prinaša zaposlitvene možnosti občanom. Zato smo pri oceni ekonomske moči upoštevali tudi prihodke teh podjetij in izračunali neto dodano vrednost na prebivalca. Največje število gospodarskih družb na tisoč prebivalcev imajo v Trzinu, ki je po površini druga najmanjša slovenska občina s 3.900 prebivalci in zelo močno obrtno-industrijsko cono, sledita Log - Dragomer s skoraj 3.650 prebivalci in Ljubljana, kjer prebiva skoraj 290 tisoč ljudi in je bilo registriranih več kot 20 tisoč gospodarskih družb. Največ prihodkov na prebivalca prav tako ustvarijo podjetja v Trzinu, sledita Nazarje in Ljubljana.

Najnižja brezposelnost je v Žireh in Gorenji vasi - Poljanah

Koliko ljudi v občini ima službo oziroma je brez te? Zmagovalci z najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti sta sosednji občini Žiri in Gorenja vas - Poljane. Nad Žirmi visi negotova usoda Alpine, ki je zdaj v rokah družbe za upravljanje terjatev (DUTB). Tam je zaposlenih okoli 370 žirovcev. Družbo bodo preoblikovali iz proizvodnega v trženjsko podjetje, drugo leto pa jo bodo dali v prodajo, so pisale Finance.

TOP 10 gospodarsko najmočnejših občin in občanov

1.	Idrija
2.	Cerklje na Gorenjskem
3.	Škofja Loka
4.	Novo mesto
5.	Koper
6.	Ljubljana
7.	Kranj
8.	Ravne na Koroškem
9.	Trzin
10.	Komenda

Občine z najnižjo st. registrirane brezposelnosti (v %)

Žiri	4,7
Gorenja vas - Poljane	4,7
Železniki	4,8
Cerklje na Gorenjskem	4,9
Cerkno	4,9
Horjul	4,9
Slovenija	11,5

Vir: Surs; op.: september 2015

Največja dodana vrednost podjetij (v EUR/prebivalca)

Trzin	43.022
Novo mesto	24.794
Nazarje	24.552
Log - Dragomer	21.706
Ljubljana	19.819
Slovenija	8.415

Vir: AJPES; Surs; *podatki iz letnih poročil 2014; koliko ustvarijo podjetja s sedežem v občini.

Vrednost stanovanj (v EUR/m²)

Piran	2.323
Izola	2.086
Trzin	1.999
Kranjska Gora	1.964
Ljubljana	1.876
Slovenija	845

Vir: Gurs; posplošena vrednost stanovanj

Jure Makovec

Rudi, upokojenec, Cerklje na Gorenjskem: »Živeti tu je tako, kot bi bil na vikendu. Svež zrak. Dobra domača hrana. Od osamosvojitve se je ta občina zelo razvila, zasluge ima župan. Tu je višji standard kot recimo v Kranju, Trzinu, ne samo z vidika dohodkov ljudi, ampak tudi tega, kaj območje ponuja. Tu imamo vse.«

Veste, kdo so vaši sosede?

2. Na kakovost bivanja vpliva tudi sestava prebivalstva v občini oziroma, po domače, kdo je vaš sosed. »Pomoč med sosedi je pri nas na vasi nekaj samoumevnega,« pravi Andreja, ki živi blizu Pivke. Medsosedskih odnosov statistika ne zajema. Zato smo iskali odgovore o starostni sestavi občanov, njihovi izobrazbi pa tudi, kolikšna sta stopnja ločitev in gosto-

TOP 10 občin po življenjskimoči

1.	Gorenja vas - Poljane
2.	Dobrova - Polhov Gradec
3.	Železniki
4.	Mirna Peč
5.	Ivančna Gorica
6.	Dolenjske Toplice
7.	Mislinja
8.	Cerklje na Gorenjskem
9.	Vodice
10.	Trebnje

26.	Tolmin	11.385	Goriška
27.	Slovenska Bistrica	25.373	Podravska
28.	Šempeter - Vrtojba	6.280	Goriška
29.	Nova Gorica	31.787	Goriška
30.	Cerknica	11.387	Notranjsko-kraška
31.	Kamnik	29.431	Osrednja
31.	Trzin	3.858	Osrednja
33.	Medvode	15.963	Osrednja
34.	Ajdovščina	18.959	Goriška
35.	Šentjernej	6.990	JV
36.	Solčava	504	Savinjska
37.	Krško	25.835	Spodnje-posavska
38.	Velenje	32.751	Savinjska
39.	Ig	7.135	Osrednja
40.	Ljubno	2.601	Savinjska
41.	Hrpolje - Kozina	4.325	Obalno-kraška
42.	Koper	50.902	Obalno-kraška
43.	Jezersko	645	Gorenjska
44.	Brezovica	11.884	Osrednja
45.	Log - Dragomer	3.636	Osrednja
46.	Cerkno	4.687	Goriška
47.	Bled	8.127	Gorenjska
48.	Mirna	2.523	JV
49.	Škocjan	3.224	JV
50.	Moravče	5.211	Osrednja
51.	Mežica	3.623	Koroška
52.	Renče - Vogrsko	4.297	Goriška
53.	Muta	3.399	Koroška
54.	Logatec	13.763	Osrednja
55.	Pivka	6.039	Notranjsko-kraška
56.	Dobrova - Polhov Gradec	7.573	Osrednja
57.	Mengeš	7.630	Osrednja
57.	Miren - Kostanjevica	4.826	Goriška
59.	Vipava	5.608	Goriška
60.	Bovec	3.134	Goriška
61.	Radovljica	18.892	Gorenjska
62.	Šoštanj	8.710	Savinjska
63.	Ilirska Bistrica	13.719	Notranjsko-kraška
64.	Kobarid	4.135	Goriška
65.	Vrhnika	16.715	Osrednja
66.	Škofljica	10.278	Osrednja
67.	Šmarješke Toplice	3.265	JV
68.	Brda	5.662	Goriška
69.	Ravne na Koroškem	11.343	Koroška

Občine z najmanj prebivalci, starejšimi od 65 let (v %)

Zavrč	11,3
Benedikt	12,5
Komenda	12,9
Slovenija	18,0

Vir: Surs; stanje po 1. 7. 2015

Občina z najbolj izobraženimi občani (v %)

Trzin	36
Ljubljana	31
Log - Dragomer	30
Škofljica	27
Žirovnica	26
Bled	26
Slovenija	21

Vir: Surs; prebivalstvo z višje- in visokošolsko izobrazbo; 2014

klubu. Največ starejših od 65 let imajo v občinah Kostel (29 odstotkov), Hodoš (28) in Osilnica (27). Kje pa se najbolj/najmanj »drenjajo«? Najmanjšo gostoto naseljenosti (število prebivalcev na kvadratni meter) imajo v Solčavi, Bovcu in na Jezerškem. Največja gostota je v Ljubljani, Mariboru in Izoli.

Kot zanimivost dodajmo še to, kje je največ/najmanj ločitev glede na število porok. Stopnja ločitev je najvišja v Mariboru (25 odstotkov), sledita Piran (23 odstotkov) in Celje (21 odstotkov). Najmanj, pod petimi odstotki, pa v manjših občinah, kot so Luče, Odranci, Dobje in Turnišče.

V 11 občinah je povprečna starost občanov pod 40 let; najnižja, 38 let, je v občinah Komenda, Gorenja vas - Poljane, Benedikt, najvišja, 50 let, pa v občini Kostel in v Osilnici.

ta naseljenosti. Temu kazalcu smo v skupni oceni dodelili 25-odstotno utež. Zmagovalka po tem kazalcu je Gorenja vas - Poljane s 7.380 prebivalci, sledijo Dobrova - Polhov Gradec s skoraj 7.600 občani in Železniki, kjer prebiva blizu 6.750 ljudi. Najmanjši delež prebivalstva nad 65 let imajo v občini Zavrč, ki šteje 1.400 občanov, Slovencem znani pa so tudi po nogometnem

Franč Čebulj, županov pogled na Cerklje in Cerkljane

»Smo ena mlajših občin, povprečna starost je okrog 40 let. Pred 20 leti, ko sem prevzel mandat župana, nas je bilo 5.600, zdaj nas je blizu 7.500. Pred časom smo odprli dom starostnikov. Poskrbeli smo za najmlajše in prav je, da tudi za starejše. Videl sem, v kakšnih razmerah nekateri živijo. Čeprav se uvrščamo na seznam občin z najvišjo plačo, pa je to malce zavajajoč podatek. Na Aerodromu je bilo po mojih podatkih izpred treh let zaposlenih le 75 naših občanov. Na letališču je osem do deset velikih podjetij, skupaj okoli 65 podjetij. Tam so kontrola zračnega prometa, policija, vojska, špedicijske družbe, Adria ... Ne vem, koliko naših občanov tam dela. Imamo pa okoli 350 obrtnikov in podjetnikov, a tudi ti niso vsi naši občani, tu imajo le sedež podjetja. Dobivamo 522 evrov glavarine na prebivalca. Če ima občina več prebivalcev, dobi več denarja, ne pa, če ima več gospodarstva, boljši razvoj. Financiranje občin ni motivacijsko naravnano. Okoliški župani pravijo, da nam je lahko, ker imamo Kravce in letališče. Od Kravca na leto dobimo v občinski proračun pet tisoč evrov, preostala dajatev gre državi. Imamo zelo malo registrirane brezposelnosti, to smo še znižali, saj smo v domu starostnikov zaposlili 27 občanov. Delovnih migrantov je precej. Imamo velik odstotek kmetovalcev. Smo zelo dobro komunalno urejeni. Ne poznamo makadama kot občinske ceste, razen enega konca. Imamo asfalt do Jezerca, to je 17 kilometrov v hrib. Kolesarji jo imenujejo 'božja pot'. Največ vlomov in tatvin je na Kravcu pozimi, povzročitelji pa so največkrat Romi. Stanovanja in hiše na našem koncu so preveliki. Imamo nizko nadomestilo za stavbno zemljišče, za recimo 100 kvadratnih metrov je to okoli 60 evrov na leto, obračunavamo pa ga na uporabno površino. Ker smo pod hribi, imamo več dežja, medtem ko kmetovalci na Zgornjem Brniku prosijo boga, da jim namoči zemljo, pa jim je ne.«

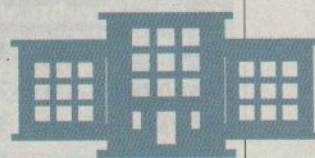
Ljura Makovec

Najbolj urejeno infrastrukturo ima Log - Dragomer

3. »Na voljo nam je vsa potrebna infrastruktura - vrtec, šola, trgovina, lekarna, pošta, cvetličarna, saloni, dovolj je možnosti za rekreacijo v naravi ... in do vsega dostopaš peš,« pravi Tina iz Dola pri Ljubljani. Da je to pomembno, poudarjajo tudi sogovorniki iz drugih občin. Temu kazalcu smo v celotni oceni dodelili 10-odstotno utež, sestavlja pa ga šest podkazalnikov. Upoštevali smo delež stanovanj brez osnovne infrastrukture, kot so notranje stranišče, kopalnica, voda ali elektrika, število vrtcev na prebivalca, delež otrok, vključenih v vrtce, število stanovanjskih nepremičnin na prebivalca in njihovo povprečno uporabno površino ter število avtomobilov na 100 prebivalcev. Po tem infrastrukturnem kazalniku je zma-

govalka občina Log - Dragomer, sledita Šmarješke Toplice in Kranjska Gora, najslabše so se izkazale občine Zagorje ob Savi, Moravče in Cirkulane. Pomembni so recimo tudi razvitost cestnega omrežja, pa trgovine, pošte, banke, domovi za starejše, objekti za rekreacijo, a žal dovolj zanesljivih podatkov nismo dobili.

Največ stanovanj brez osnovne infrastrukture imajo v občinah Žužemberk, Hodoš in Ormož. Za mlade družine je pomembno, da so na voljo tudi vrtci. Največ na tisoč prebivalcev jih imajo v občinah Hodoš, Podvleka in Solčava. V kako velikih stanovanjih pa živimo? Več kot 110

Najmanj naseljenih stanovanj brez osnovne infrastrukture, kot so kopalnica, voda, elektrika (v %)

Jesenice	1,4
Kranj	1,7
Radovljica	1,7
Turnišče	1,7
Slovenija	5,0

Vir: Surs; popis prebivalstva 2011

Največja povprečna uporabna površina naseljenega stanovanja (v m²)

Sodražica	118
Novo mesto	116
Gornji Grad	111
Slovenija	82

V Sloveniji je registriranih 104 tisoč traktorjev, največ v Brežicah in Krškem, okoli 2.500.

Tina, Dol pri Ljubljani:

»Že osem let živimo v Dolu, le nekaj minut vožnje od prestolnice, a smo hkrati na deželi, stran od mestnega vrveža. Na voljo nam je vsa potrebna infrastruktura in do vsega dostopamo peš. Cene stanovanj so občutno nižje kot v Ljubljani. Domačini so nas zelo lepo sprejeli. Slabost – bolj redko vozi pri mestni avtobus.«

kvadratnih metov uporabne površine imajo v občinah Sodražica, Novo mesto in Gornji Grad, najmanj kvadratnih metrov, od 64 do 66, je na voljo občanom Tolmina, Hrastnika in Jesenic.

Najbolj zdravi so v občini Gorenja vas - Poljane

4.

Zdravje je največje bogastvo, zato smo preverili tudi, kako zdravi so Slovenci po občinah. Temu kazalniku smo v skupni oceni pripisali 10-odstotno utež. Izračunali smo ga na podlagi petih podkazalnikov, in sicer glede na delež umrljivosti pred 65 letom (tako imenovane prezgodnje umrljivosti) in porabo zdravil na tisoč prebivalcev za sladkorno bolezen, hipertenzijo (visok krvi tlak), zdravljenje čustvene napetosti in nemira ter duševnih stisk (antidepresivi in benzodiazepini). Po teh podatkih so najbolj zdravi v občini Gorenja vas - Poljane, najmanj pa v občini Kostel, Kostanjevica na Krki, Šalovci ter Zagorje ob Savi.

Kazalec predčasne umrljivosti, torej pred 65. letom starosti, je velikokrat povezan z nezdravim in tveganim življenjskim slogom – smrt zaradi nezgod, razvad, kot sta kajenje in uživanje alkoholnih pijač.

TOP 10 občin z najbolj zdravimi občani

1.	Gorenja vas - Poljane
2.	Horjul
3.	Brezovica
4.	Mengeš
5.	Žiri
6.	Dobrova - Polhov Gradec
7.	Vodice
8.	Cerklje na Gorenjskem
9.	Dravograd
10.	Veržej

70.	Celje	48.773	Savinjska
71.	Trnovska vas	1.316	Podravska
72.	Dobje	994	Savinjska
73.	Vodice	4.777	Osrednja
74.	Preddvor	3.579	Savinjska
74.	Slovenske Konjice	14.598	Gorenjska
76.	Kranjska Gora	5.305	Gorenjska
77.	Šentrupert	2.900	JV
78.	Dravograd	8.879	Koroška
79.	Loška dolina	3.866	Notranjsko-kraška
80.	Maribor	112.325	Podravska
81.	Izola	15.867	Obalno-kraška
82.	Črna na Koroškem	3.362	Koroška
83.	Divača	3.953	Obalno-kraška
84.	Kanal	5.502	Goriška
85.	Štore	4.263	Savinjska
86.	Gornja Radgona	8.504	Pomurska
87.	Vuzenica	2.708	Koroška
88.	Braslovče	5.447	Savinjska
89.	Mokronog - Trebelno	3.029	JV
90.	Murska Sobota	18.973	Pomurska
91.	Prebold	4.999	Savinjska
92.	Žužemberk	4.548	JV
93.	Piran	17.857	Obalno-kraška
94.	Mirna Peč	2.873	JV
95.	Sodražica	2.190	JV
96.	Komen	3.560	Obalno-kraška
97.	Jesenice	21.042	Gorenjska
98.	Dolenjske Toplice	3.388	JV
99.	Straža	3.807	JV
100.	Žalec	21.264	Savinjska
101.	Žetale	1.324	Podravska
102.	Žirovnica	4.370	Gorenjska
103.	Luče	1.481	Savinjska
104.	Bohinj	5.146	Gorenjska
105.	Sv. Jurij v Slov. goricah	2.083	Podravska
106.	Ruše	7.163	Podravska
107.	Kidričevo	6.515	Podravska
108.	Brežice	24.184	Spodnje-posavska
109.	Šmarje pri Jelšah	10.184	Savinjska
110.	Hoče - Slivnica	11.188	Podravska
111.	Ptuj	23.153	Podravska
112.	Šentjur	19.004	Savinjska
113.	Velike Lašče	4.188	Osrednja
114.	Mozirje	4.067	Savinjska

Občine, kjer je najmanjša poraba zdravil za zdravljenje:

sladkorne bolezni*	visokega krvnega tlaka in angine pektoris**	bolezenskih stanj, za katera so značilni čustvena napetost, strah, razdražljivost, nemir, nespečnost in mišični krč	Depresije****
Luče	Luče	Horjul	Šentjernej
Solčava	Juršinci	Mirna Peč	Cerklje na Gorenjskem
Ljubno	Solčava	Šentrupert	Vodice

Vir: STAT, NIJZ; poraba zdravil, izražena v definiranih dnevniških odmerkih na 1.000 prebivalcev, leta 2014; *metformin; **selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile; ***benzodiazepini; ****antidepresivi

Občine z najmanj prezgodnjimi smrtmi (pred 65 letom) (v %)

Središče ob Dravi	0
Veržej	0
Rečica ob Savinji	5
Poljčane	6
Slovenija	19

Vir: STAT; prezgodnja umrljivost, 2014

Več kot 30 odstotkov prezgodnjih smrti je bilo v 20 občinah, največ, 50 odstotkov, pa v Razkrižju in Ribnici na Pohorju.

Želeli smo vključiti tudi podatek o porabi alkohola, a ga na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) nimajo. Pa tudi o rakavih bolnikih po občinah, a teh podatkov na Registru raka RS ne pripravljajo. Rakavih bolezni je več kot 200, njihovo pojavljanje je odvisno od življenjskega sloga (denimo v občinah z več kadilci je več pljučnega raka), delovanja presejalnih programov (v občinah s slabšo udeležbo v presejalnem programu Zora je več raka na materničnem vratu), življenjskega okolja, delovnih mest ..., pojasnjuje Tina Žagar z onkološkega inštituta.

Za zdravljenje Slovencev skrbi 6.271 zdravnikov, slaba tretjina jih je zaposlena v Ljubljani, 11 odstotkov v Mariboru, sedem v Celju. Po enega zdravnika imajo v 40 občinah, medtem ko za 28 občin podatka ni, predvidevamo pa, da jih tam ni, ker gre za zelo majhne občine.

Gašper, Tara in Tea, zaposleni, Žiri:

»Delovnih mest je dovolj, stanovanja so cenovno dostopna. Tu nam je lepo. Vrtci so blizu, a letos je vpisanih preveč otrok.«

Neža, upokojenka, Žiri: »Pred 20 leti sem se v Žiri preselila iz Kranja. Na lestvici od ena do deset bi življenje tu ocenila s šestico. Super je, da župan poskuša urediti okolico. Standard ljudi se mi zdi kar visok, pogledajte, kakšne avtomobile vozijo. Premalo je pomoči starejšim. Stroški bivanja se mi ne zdijo visoki, je pa recimo premalo trgovin s tekstilom in premalo raznovrstne ponudbe živil.«

Največ tatvin je v Trzinu

5. Varnost je na prvem mestu, velikokrat slišimo, zato smo preverili tudi, koliko je kriminala v posamezni občini. Izračunali smo kazalec kriminalitete, v skupni oceni pa mu pripisali 7,5-odstotno utež, sestavljen je iz štirih podkazalnikov. Upoštevali smo število obravnavanih kaznivih dejanj po posameznih občinah za obdobje štirih let, in sicer za kazniva dejanja tatvine, velike tatvine, roparske tatvine in umora. V štirih letih (od 2010 do 2014) je bilo obravnavanih več kot 231 tisoč omenjenih kaznivih dejanj, slabi dve tretjini je bilo tatvin, tretjina pa velikih tatvin. Roparskih tatvin je bilo manj kot 400, umorov pa 79.

Po našem izračunu je največ tatvin v Trzinu, Ljubljani, Lukovici. In kaj o tem pravijo na policiji? Dobra polovica tatvin se zgodi na bencinskih servisih ob trzinski obvoznici. Pogostejše so tatvine goriva, pojavljajo se tudi drzne tatvine iz vozil, vlomi v parkirana vozila in v rezervoarje parkiranih tovornjakov. V občini Trzin je tudi veliko število poslovnih objektov in s tem povezano število velikih tatvin, kot so vlomi v objekte in vozila. V Ljubljani, kjer živi največje število prebivalstva,

TOP 10 občin glede na raven kriminalitete

	Najnižja raven	Najvišja raven
1.	Zavrč	Trzin
2.	Vuzenica	Ljubljana
3.	Središče ob Dravi	Lukovica
4.	Rogašovci	Celje
5.	Štore	Grosuplje
6.	Grad	Novo mesto
7.	Križevci	Domžale
8.	Loška dolina	Piran
9.	Cerkno	Maribor
10.	Ljubno	Ivančna Gorica

Vir: policija; lastni izračun, op.: policijski podatki o obravnavanih kaznivih dejanjih tatvine, velike tatvine, roparske tatvine in umorov od leta 2010 do 2014.

Janez Žakelj, županov pogled na Žiri in Žirovce

Jure Makovec

»Občina Žiri obsega 18 naselij, a glavčina, 90 odstotkov, ljudi živi v Žireh. Po uradnih podatkih smo 12. ali 13. najbolj razvita občina v državi, na prvem mestu po najnižji regij brezposelnosti (4,6 odstotka). Sodimo v sam slovenski vrh po nataliteti in smo med zelo redkimi občinami s pozitivno demografsko bilanco. Kar 85 odstotkov otrok je vključenih v vrtec. Imamo nadpovprečno število študentov, glede na slovensko povprečje, a žal za vse ni zaposlitev v domačem kraju, čeprav bi številni z veseljem ostali. Lega Žirov je za naše prebivalce in podjetja precejšen logističen zalogo. Povezave proti Vrhniki, Logatcu, Škofji Loki in Idriji so za nas ključnega pomena. Prav zato tudi težko čakamo na razširitev širokopasovnega omrežja, da bomo vsaj digitalno lahko "drveli" po svetu. Od kmetijstva na žirovskem živi le nekaj posameznikov. Turizem, ki ima kar nekaj potenciala (čipkarstvo, Rupnikova linija) pa bi potreboval nekaj več pobude zasebnega kapitala.

Glavni žirovski zaposlovalci so Alpina, Poclain, M Sora, Etiketa in Ika. Imamo še več kot 200 manjših podjetnikov, na leto pa nastane od 30 do 40 novih podjetij. Glede na sestavo podjetij je največ možnosti za zaposlitev v tehničnih poklicih. Žal pa imamo za približno 11 odstotkov nižje plače od državnega povprečja.

Pri pripravi vizije in strategije razvoja občine smo kot področje, ki potrebuje največ pozornosti z vidika kakovosti življenja, zaznali zdravstveno oskrbo. Naš za zdaj uspešen 'boj' za pediatrično ambulantno ste lahko pred nedavnim spremljali v vseh medijih. Naši otroci po analizah razgibanosti sodijo med najboljše v Sloveniji. V Žireh so doma vrhunski judisti, Sašo in Andraž Jereb, maratonka Žana Jereb, smučarski skakalci in skakalke, gorski tekači ... Dobra je oskrba z vodo, urejena kanalizacija, nova čistilna naprava, urejena je sortirnica odpadkov in odlagališče, javna razsvetljava je obnovljena z varčnimi sijalkami.

Žirovci smo zelo samokritični in se neradi hvalimo, je pa dejstvo, da se imamo s čim in to z veseljem in ponosno povem ob naših predsta-

Glede pojava kriminalitete sta predvsem obremenjujoča bencinska servisa ob obvoznici in veliko število poslovnih objektov (občina Trzin) ter počivališči ob avtocesti (občina Lukovica).

Pri Ljubljani gre za posebnost, saj je prestolnica z največjim številom prebivalstva. Posledično je tudi pričakovano največ tatvin in velikih tatvin.

je posledično pričakovano največ tatvin in velikih tatvin, kot so vlomi v vozila, stanovanja, poslovne prostore, roparske in drzne tatvine na avtobusnih postajališčih, podhodih, parkih, šolah, fakultetah ... Kljub statistiki je Ljubljana ocenjena kot zelo varno mesto z nizko stopnjo kriminalitete, pojasnjujejo. Kazniva dejanja na območju avtoceste v občini Celje (na Lopati) precej vplivajo na celotno število kaznivih dejanj v tej mestni občini. Ob dnevni fluktuaciji ljudi na območju občine na

115.	Litija	15.064	Osrednja
116.	Lenart	8.236	Podravska
117.	Središče ob Dravi	2.039	Podravska
118.	Gorje	2.815	Gorenjska
119.	Sevnica	17.481	Spodnje-posavska
120.	Ljutomer	11.521	Pomurska
121.	Radlje ob Dravi	6.256	Koroška
122.	Vitanje	2.254	Savinjska
123.	Križevci	3.693	Pomurska
124.	Vransko	2.603	Savinjska
125.	Bistrica ob Sotli	1.382	Savinjska
126.	Dornava	2.916	Podravska
127.	Prevalje	6.780	Koroška
128.	Vojnik	8.668	Savinjska
129.	Laško	13.260	Savinjska
130.	Sv. Andraž v Slov. goricah	1.164	Podravska
131.	Rogaška Slatina	11.026	Savinjska
132.	Kozje	3.095	Savinjska
133.	Podčetrtek	3.318	Osrednja
133.	Šmartno pri Litiji	5.498	Savinjska
135.	Radenci	5.199	Pomurska
136.	Črnomelj	14.591	JV
137.	Mislinja	4.593	Koroška
138.	Radeče	4.282	Savinjska
139.	Trbovlje	16.490	Zasavska
140.	Lendava	10.575	Pomurska
141.	Podlehnik	1.814	Podravska
142.	Cerkvenjak	2.058	Podravska
143.	Dobrna	2.164	Savinjska
144.	Borovnica	4.250	Osrednja
145.	Bloke	1.545	Notranjsko-kraška
146.	Črenšovci	4.016	Pomurska
147.	Puconci	6.014	Pomurska
148.	Kungota	4.804	Podravska
149.	Kostel	646	JV
150.	Kostanjevica na Krki	2.455	Spodnje-posavska
151.	Gorišnica	3.980	Podravska
152.	Rogatec	3.097	Savinjska
153.	Tržič	14.994	Gorenjska
154.	Videm	5.478	Podravska
155.	Markovci	3.989	Podravska
156.	Rečica ob Savinji	2.350	Savinjska
157.	Tabor	1.655	Savinjska
158.	Sveta Ana	2.325	Podravska
159.	Oplotnica	4.046	Podravska
160.	Šmartno ob Paki	3.228	Savinjska
161.	Makole	2.036	Podravska
162.	Destričnik	2.564	Podravska

V 4 letih se je zgodilo 79 umorov, od tega jih je bilo 11 v Ljubljani, 8 v Mariboru, 6 v Ptuj, 5 v Kranju.

tamkajšnji policijski postaji ugotavljajo, da po številu kaznivih dejanj občina ni zelo v ospredju. Njihove statistike že nekaj let zapored kažejo zmanjševanje števila kaznivih dejanj (podobno je tudi na državni ravni), preiskanost zaznanih in evidentiranih kaznivih dejanj pa konstantno raste, pojasnjujejo.

Maša, Idrija: »V Idriji živim že 15 let in s ponosom lahko rečem, da sem Idriječanka. Naučila sem se klekljati, izdelati žlikrofe, uporabljam tudi nekaj idrijskih besed. Na ovinkaste ceste, ki vodijo do mesta, sem se navadila. Uživam v varnosti majhnih mest, ki so zato za mlade družine prav idealna. Všeč mi je, da se vsi poznamo in je vse blizu. V vrtec, šolo, glasbeno šolo in trgovino se odpravimo peš. Avto uporabljamo samo za večje tedenske nakupe in pot v glavno mesto. Pravijo, da je Idrija ena najbogatejših občin. Je kulturno bogata, tehniško inovativna in narava je naravnost čarobna. Stopnja brezposelnosti je nizka in kakovost življenja visoka. Življenje v Idriji res lepo.«

Jana, Trzin: »Trzin je zelo urejen prijeten kraj za bivanje. Prednosti so bližina Ljubljane, možnost avtobusnega in železniškega prevoza, bližina gozda, vrtca, šole, knjižnice, doma starejših, bogato družabno življenje. Sicer smo zadnje čase bolj previdni, zato zaklepamo hiše, zapiramo okna, ker slišimo, da je bilo kar nekaj vlomov v hiše. Drugače pa se počutim varno. Delovnih mest je tudi kar nekaj, predvsem zaradi industrijske cone.«

Andreja, manjša vas pri Pivki: »Več let sva se z možem vozila v službo v Ljubljano, 140 kilometrov na dan. Ko pa sta otroka začela hoditi v vrtec in šolo, je bilo to vse teže, saj se obe ustanovi zapreta že okoli štirih. Danes večino dela opravi od doma. Na vasi je vse 'lažje'. Živimo ob gozdu. Otroka brez skrbi pošljem na igrišče ali obisk, pomoč med sosedmi je nekaj samoumevnega. Regija je slabo razvita. Služb za visoko izobražene primanjkuje. Veliko je dnevnih migrantov v Novo Gorico, Koper, Ljubljano. Cene nepremičnin so nižje – kvadratni meter zazidljivega zemljišča v naši vasi stane od 15 do 30 evrov. Javni promet je še vedno zelo slabo razvit, zato smo odvisni od avtomobila.«

Najmanj potresov in dežja je v Pomurju

6. Pri zbiranju podatkov za izračun vpliva okolja oziroma podnebja smo imeli največ težav, saj se podatki zbirajo in preračunavajo po posameznih območjih glede na zbrane podatke opazovalnih postaj, ki pa niso nameščene v vseh občinah. Poleg tega je podnebje tudi stvar posameznika. »Goriška je po temperaturah slovenska Kalifornija. V Cerkljah pa je podnebje bolj ugodno,« komentira upokojenec Rudi, sicer rojen Goričan. Temu kazalniku smo pripisali najmanjšo utež v celotni oceni, in sicer 2,5 odstotka. Preverili smo dva podkazalnika: največje število deževnih dni (nad 0,1 milimetra) ter pospešek tal (oziroma potresna nevarnost). Najmanj dežja pade na vzhodu Slovenije, recimo v občinah, kot so Cirkulane, Črenšovci, Dobrovniki, Kobilje, Odranci, največ pa v Bovcu, Bohinju, Gorjah, Kranjski Gori. Potresna območja so večinoma splošno znana, to so predvsem osrednja Slovenija (Ljubljana, Medvode, Mengeš, Trzin ...) in bovški konec.

Simon, Nova Gorica: »Z bližnjo okolico ima razmeroma zadovoljivo raven kulturne, zdravstvene, prometne, športne infrastrukture. Ponuja ogromno priložnosti za aktivno življenje, tudi še neizkoriščenih priložnosti v turizmu. Podnebje nas razvaja, če pozabimo na poletne špice. Šepa gospodarstvo. Kakovostnih, predvsem pa novih delovnih mest ni ali jih je malo. Življenje ob meji bogati, odprtost, raznolikost se čutita, a še ne dovolj. Danes hodijo Italijani k nam na dnevne nakupe. Vidi se, da je gospodarsko italijanska goriška pokrajina 'slepo črevo' Italije in žal ostaja brez razvoja. Kar nekaj naših ljudi odhaja dnevno v Italijo na delo, nekateri mlajši so si tam kupili stanovanje, domnevno se spleča.«

Zanimivi bi bili tudi podatki o najvišjih temperaturah, o kakovosti zraka, o povprečni dobi ogrevanja, višini snežne odeje ... Nekaj teh je objavljenih na spletni strani Agencije RS za okolje, a je odčitavanje po posameznih občinah zelo oteženo.

Osilnica raj, Cerklje pekel?

Poznamo tri vrste laži: laži, prekleto laži in statistiko, pravi pregovor Marka Twaina. Na koncu šteje samo to, kako se počutimo v kraju, kjer živimo, ne nazadnje smo se sami odločili, da se tam ugnezdimo. Za nekoga, ki je iz Osilnice, Gornjih Petrovcev, Kuzme ali Moravskih Toplic, kjer se statistično po naših izračunih najmanj dobro živi, je lahko to raj na zemlji. Mimogrede srečali smo tudi Cerkljane in Žirovce, ki naj bi statistično najbolje živeli, a komaj čakajo, da spakirajo kovčke. Statistika nam vseeno vsaj približno pokaže, kje so prednosti in slabosti. Te pa tako in tako navedno zase tudi sami poznamo.

Lana, Dol pri Ljubljani: »V dobrih 15 minutah si v Ljubljani. Stanovanja so bolj dostopna, predvsem na račun dražb. Ko stopim ven, sem po nekaj korakih že dobesedno na polju. Veliko je kolovoznih poti za sprehajanje, tek, kolesarjenje. To je pač vas. Zato več kot trgovino, pošto, nekaj gostiln in obrti ne moreš pričakovati. Vse več je mladih družin, kar je super, je pa težava, da ni dovolj prostora v vrtcu. Ob rojstvu otroka občina podari 110 evrov. Malo je podjetij, ki bi zaposlovala, z izjemo Juba.«

Kako smo zmleli občine?

Izračun uvrstitve je sestavljen iz šest glavnih skupin kazalcev, vsak od teh pa iz skupine podkazalcev, ki smo jim pri izračunu pripisali specifične uteži. **1. Gospodarska moč občine in občanov;** kazalec je sestavljen iz devetih podkazalcev: povprečna neto mesečna plača, stopnja registrirane brezposelnosti, število gospodarskih družb, njihovi prihodki in neto dodana vrednost na prebivalca, posplošena vrednost stanovanj, kazalec dostopnosti stanovanj (izračunan iz posplošene vrednosti stanovanj glede na neto plače), stopnje delovne migracije ter povprečne starosti avtomobilov). **2. Prebivalstvo;** kazalec je izračunan iz štirih podkazalcev (delež starejših od 65 let, visoko- in višješolsko izobraženih, stopnja ločitev (ločitve glede na poroke) in gostota naseljenosti). **3. Infrastruktura;** kazalec vključuje šest podkazalcev: delež stanovanj brez osnovne infrastrukture, število vrtcev, stanovanjskih nepremičnin in osebnih avtomobilov glede na število prebivalcev, delež otrok, vključenih v vrtce in povprečna uporabna površina stanovanja. **4. Zdravje;** kazalec je sestavljen iz petih podkazalcev: delež prezgodnje umrljivosti, poraba zdravil na tisoč prebivalcev za sladkorno bolezen, hipertenzijo, čustveno napetost in nemir in duševne stiske – antidepresivi in benzodiazepini. **5. Kriminaliteta;** kazalec je izračunan iz obravnavanih kaznivih dejanj tatvin, velikih tatvin, roparskih tatvin in umorov v obdobju od leta 2010 do 2014. Kazniva dejanja smo pri tem ponderirali z najvišjo zagroženo kaznijo po kazenskem zakoniku. **6. Podnebje in potresi;** kazalec je izračunan glede na največje število deževnih dni (nad 0,1 milimetra) in ocene nevarnosti potresov (pospešek tal).

Katere kategorije smo ocenjevali in kolikšen delež pomenijo v končni oceni

Zahvala in viri: Statistični urad RS, Generalna policijska uprava, Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), Geodetska uprava RS (Gurs), Agencija RS za okolje, Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES); op.: tam, kjer smo lahko, smo vzeli aktualne podatke leta 2015, kjer se zbirajo na letni ravni, iz leta 2014 in iz popisa prebivalstva leta 2011; na seznamu ni občine Ankaran, saj ni bilo na voljo vseh podatkov; vse ocene so relativne, torej v primerjavi z drugimi občinami, in kakršnakoli uvrstitev ne pomeni, da je raven izbranih kazalnikov na ravni, ki bi bila zadovoljiva za vse občane.

163.	Beltinci	8.264	Pomurska
164.	Šentilj	8.391	Podravska
165.	Metlika	8.400	JV
166.	Semič	3.799	JV
167.	Odranci	1.651	Pomurska
168.	Dobrepolje	3.936	Osrednja
169.	Ormož	12.408	Podravska
170.	Cankova	1.834	Pomurska
171.	Loški Potok	1.878	JV
172.	Benedikt	2.461	Podravska
173.	Hrastnik	9.440	Zasavska
174.	Pesnica	7.516	Podravska
175.	Rače - Fram	7.074	Podravska
175.	Zagorje ob Savi	16.717	Zasavska
177.	Turnišče	3.286	Pomurska
178.	Veržej	1.295	Pomurska
179.	Sveti Jurij ob Ščavnici	2.887	Pomurska
180.	Podvelka	2.400	Koroška
181.	Razkrižje	1.287	Pomurska
182.	Starše	4.065	Podravska
183.	Majšperk	3.952	Podravska
184.	Sveti Tomaž	2.052	Podravska
185.	Dobrovnik	1.280	Pomurska
186.	Polzela	6.084	Savinjska
187.	Poljčane	4.453	Podravska
188.	Gornji Grad	2.573	Savinjska
189.	Kočevje	16.075	JV
190.	Ribnica na Pohorju	1.175	Koroška
191.	Zavrč	1.727	Podravska
192.	Rogašovci	3.134	Pomurska
193.	Duplek	6.776	Podravska
194.	Apače	3.591	Pomurska
195.	Hajdina	3.740	Podravska
196.	Miklavž na Dravskem polju	6.460	Podravska
197.	Juršinci	2.364	Podravska
198.	Sv. Trojica v Slov. goricah	2.052	Podravska
199.	Selnica ob Dravi	4.521	Podravska
200.	Hodoš	367	Pomurska
201.	Tišina	4.084	Pomurska
202.	Cirkulane	2.339	Podravska
203.	Velika Polana	1.439	Pomurska
204.	Kobilje	591	Pomurska
205.	Lovrenc na Pohorju	3.116	Podravska
206.	Šalovci	1.459	Pomurska
207.	Grad	2.192	Pomurska
208.	Moravske Toplice	5.853	Pomurska
209.	Kuzma	1.603	Pomurska
210.	Gornji Petrovci	2.078	Pomurska
211.	Osilnica	374	JV